

určitou dobu trval, kdo by vynikal dary v míře blízké Petrovým. Ostatně ani sám Petr nebyl organisátor a Lukáš Pražský v pozdější kritice jeho učení zdůraznil, že nevedl duchovenskou péči o sbor. Snad nebylo v Chelčicích ani dost místa pro větší počet nových osadníků. Snad se zdály jim, zahleděným do myšlenky na odvrát od světa, i Chelčice s blízkými Vodňany příliš ve světě. Snad se mezi tamními bratry vytvořila určitá tradice, která je činila výrazným sdružením, k němuž nebylo snadno připojit se těm, kdo s nimi po léta nevyrostali. Nebo snad způsobil spor o kázeň při večeři Páně mezi chelčickými a vilémovskými, že Bratři, kteří si jinak vážili obojích, chtěli zůstat stranou. Nad dohady nepokročíme. Někteří chelčičtí vstoupili ostatně časem do jednoty Řehořovy. Jan Chelčický [† 1484] náležel mezi její čelné údy. Jiní zůstali stranou. Řehoř se i později stýkal s nimi i s jejich, jak se zdá, nejvýznamnějším mluvčím Janem Kolářem ve Vítanovicích u Mladé Vožice na Táborsku.

Také *vilémovští* tvořili nadále zvláštní společenství, doložené ještě v 16. století. Ve vilémovském klášteře byla r. 1521 tištěna Chelčického „Síť víry“.

Bratři se ovšem nepřipojili ani k *táborům*. Jednak proto, že „moc světa k sobě připojili a s ní se v jedno tělo pletli“, bojující pro víru mečem bez trpělivosti, takže se i táborští kněží příliš účastnili vojenských tažení a při nich podávali svátost bez dostatečné kázně; jednak i pro odchylné pojetí večeře Páně. A vytýkali tábořským kněžím nepevnost, že se dali navenek od-tisknout od svého vyznání, v soukromí však je dále drželi. Ostatně bylo jich již jen zcela málo. [Blahoslav, „O původu Jednoty bratrské a řádu v ní“, kap. X.]

V těchto skupinách i mimo ně nacházeli Bratři ohlas i souhlas. Jejich kruh se z původního sdružení Rokycanových posluchačů rozšířil ve volné seskupení Bratří a Sester, žijících v hloučcích i ojedinele po různých místech Čech a brzy i Moravy. Vzájemné spojení prostředkoval především B. Řehoř.

Řehoř vynikal — na rozdíl od Chelčického — vůdcovským a organizačním nadáním. Byl pln zvláštní horlivosti pro život odříkavě věnovaný službě Boží, ale měl i osobní pouto, jímž se

mu dařilo získávat a shromažďovat k dotavadnímu týnskému kruhu jiné a vytvořit kruh Bratří a Sester. Chodil od místa k místu jako živá spojka mezi rozptýlenými skupinami a jednotlivci, i když větší část Bratří, hlavně pražských, našla společné sídlo daleko od Prahy i od Chelčic — na panství litickém ve vsi *Kunvaldu* poblíž města Žamberku.

Odchod sem do ústraní měl zřejmě Bratřím usnadnit odvrácení od světa a jeho pokušení a dát možnost života co nejprostšího v bratrském společenství. Kunvald je poutal proto, že v žamberském faráři podobojí Michalovi konečně poznali kněze dobrého života a horlivého duchovního pastýře, jehož péči se rádi svěřili. Litické panství náleželo Jiřímu z Poděbrad, jemuž patrně nebylo proti mysli zalidnit Kunvald pilnými osadníky. Vyhověl tedy přímlově Rokycanově, když jej Bratři požádali o prostředkování u krále.

U krále Jiřího: neboť Ladislav při novém pobytu v Praze náhle zemřel morem v listopadu 1457 a Jiří byl počátkem března příštího roku zvolen za krále. Zpráva o okolnostech, za nichž k stěhování do Kunvaldu došlo, pochází až z r. 1527 a brzy byla komplikována letopočtem, kladoucím odchod Bratří na litické panství do r. 1457, kdy Jiří ještě králem nebyl. Snad koncem r. 1457 či spíše na jaře 1458 se usadili Bratři v Kunvaldu, kam ostatně mohli dospět i po skupinách, a vytvořili zde první bratrský sbor.

Řehoř zval i *Rokycanu*, aby opustil cestu Antikristovu. Ale pokusili jsme se již výše vystihnout příčiny, které měly Rokycanu k tomu, aby zůstal na svém místě. Odpověděl záporně. Zatím mu to Bratři nezazlívali. Další události způsobily, že pozdější bratrské dějepisectví postavilo Rokycanu do stínu jako muže nedůsledného a nestatečného, jenž s Bratry nešel z osobních obav před obtížemi takového kroku. Bratři dali zprvu i z Kunvaldu na jeho radu — jen s jeho schválením čtli další spisy Chelčického — a trvali nadále i s knězem Michalem v církvi podobojí, v jejímž rámci tvořili zvláštní „jednotu“. Slova „jednota“ se užívalo o jakémkoli sdružení za cíli světskými i duchovními; pro osobitě církevní společenství ho užívá již Chelčický.